

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 1585 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeveva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Цифровизация социально-трудовых отношений: вызовы и перспективы для работников	18
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan soliq to'lovchi yuridik shaxslarning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish masalalari.....	26
To'xtaboyev Nuriddin Isomiddin o'g'li	
Ecotourism in Protected Areas: A Literature Review.....	32
Ismoilova Maftuna Mamat qizi	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirishning hududiy xususiyatlari.....	38
Primova Shaxlo Jumayevna	
Statistik baholash va ekonometrik modellashtirish orqali biznes rivojlanish tendensiyalarini samaradorligini baholash.....	43
Xabibullayev Ibrohim, Saidova Marhabo Xabibullo qizi	
Tijorat banklarida xususiy kapital hisobi va auditini takomillashtirish	52
Qodirova Zilola Maxmud qizi	
Qo'shilgan qiymat solig'i ma'muriyatchiligining ilg'or xorij tajribasi.....	57
Erkayev Nodir Xudayberdiyevich	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etish holati va asosiy yo'nalishlari.....	71
Madraximova Zulfiya Nurmatovna, Ishankulova Komila Kurbanovna, Ortiqboeva Aziza Xolmurza qizi, Omonkulova Ro'zigul Akmaljon qizi	
Challenges and opportunities in implementing green economy indicators in uzbekistan's industrial sector under the fourth industrial revolution.....	76
Shodmonov Ruslan Golib ugli, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	
Rivojlangan mamlakatlarga ishchi kuchi oqimi va O'zbekiston mehnat bozoridagi o'zgarishlar.....	89
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Mamlakatda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	95
Yuldashboyev Azizulloh Bunyodbek o'g'li, Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
"Ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirish va boshqarish"	101
Bauyetdinov M.J., Medetbayeva D.T.	
Enhancing utilization and minimization of renewable energy systems in uzbekistan	105
Toyirova Hamida Umedovna	
Tijorat banklari daromadini oshirishda aholining savodxonligi va xulq atvorining roli	114
Shakhlo Davirova	
2020–2024-yillarda o'zbekistondagi iqtisodiy o'sish dinamikasi	120
Akbarov Nodir, Ibodullayev Navro'zbek	
O'zbekistonda xalqaro moliyaviy institutlarning yashil moliyalashtirish jarayonidagi roli va strategik yo'nalishlari	125
Gulmira Axmadjonova Xabibulla qizi	
Sug'urta tizimiga raqamli texnologiyalarning ta'siri	133
Uzaqova Kamola Bexzodovna, Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li	
Improving payment services practices in commercial banks: strategies for efficiency and security	138
Mamayusuf Abdusamatov	
Jahon moliya tizimi: asosiy tendensiyalar va rivojlanishning innovasion yo'nalishlari	143
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
Повышение конкурентоспособности экологического туризма Узбекистана путём развития всесезонных горных туристических центров.....	150
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar tashqi iqtisodiy faoliyatida valyuta operatsiyalarini takomillashtirish	157
Safarov Alisher Ibrohim o'g'li	

Oliy ta'lim tizimini miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari asosida baholashning kompleks metodologiyasi.....	163
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi, Bozorova Muazzam Hamid qizi	
Ko'chmas mulkni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari	167
Mirdjalilova Dildora Shuxratovna	
Xizmatlar sohasini rivojlantirishda kichik biznesning ahamiyati va uning innovatsion rivojlantirishdagi muhim xususiyatlari	173
Ulasova Oygul Baxtiyorovna	
Результаты долгосрочного прогнозирования и стратегического анализа эффективной организации современного управления жилищным фондом.....	178
Бердиева Дилфуза Ахатовна	
Improving long-term assets accounting and auditing	184
Gulboy Yusupov	
Davlat budjeti va xususiy sektor ishtirokida oliy ta'limni moliyalashtirishning optimal modeli.....	189
Bozorov Alisher Ro'zimurodovich	
Xufyona iqtisodiyotni qisqartirishda soliq islohotlari va raqamli texnologiyalar: O'zbekiston tajribasi va xalqaro yondashuvlar.....	193
Choriev Makhmayokub, Karimov Mamurbek, Xamrayev Olimjon, Urazov Mansur	
Bank aksiyalarining bozordagi narx dinamikasi va unga ta'sir etuvchi omillar	200
Nomozov Samandar Shuxrat o'g'li	
Sanoatda rivojlanish kafolati: moliyaviy boshqaruvni raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish.....	206
To'qlijev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Inson kapitalini rivojlantirishning jamiyat farovonligi, aholi daromadlariga ta'siri.....	214
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Анализ конкурентной среды: методология, примеры и этапы процесса.....	219
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarning nazariy asoslari va ular bilan ishlash mexanizmining zaruriyati	225
Salixova G.J	
Iqtisodiyotda energiya xavfsizligiga erishishning xorij tajribasi.....	230
Samandarov Og'abek Alisher o'g'li	
Measuring methodologies of influence of the esg factors	235
Tolipova Feruza Alisherovna	
Совершенствование налогового администрирования в условиях экологически устойчивого развития.....	240
Омонов Отажон Журакулович	
Moliyaviy vositalar asosida erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish strategiyasini takomillashtirish	249
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Методологические аспекты внедрения управленческого учета в университетах Узбекистана.....	253
Каршиева Мохинур Олим кизи	
Budjet tashkilotlarida tovar-moddiy zaxiralar hisobini takomillashtirish (tibbiyot muassasalari misolida)	257
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
Умные города как фактор экономического развития.....	261
Нозима Кахрамоновна Хакбердиева	
Перспективы зеленого фактора экономического роста в Республики Узбекистан.....	266
Исламова Насиба Улугбек кизи, Абдурашидов Отабек Улугбекович, Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
Qurilish korxonalarida sifat menejmentini joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish	270
Ergashev O'tkir, Saidov Mash'al Samadovich	
Xorazm viloyatida eksportni rivojlantirish uchun potensial imkoniyatlar va ularni baholash.....	275
Fozil Xolmurotov	
Maishiy xizmatlar sohasini davlat tomonidan tartibga solishning nazariy jihatlarini.....	282
Quliyev Begimqul Melikovich	

O'zbekiston hududlarida chakana kreditlashning o'sishi.....	289
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
Empowering uzbekistan's grain enterprises: innovative strategies for sustainable growth and operational efficiency.....	292
Kurbanova Dildora Abdurakhmanovna	
Kapital investitsiyalarga doir axborotlarni xususiy kapital to'g'risidagi hisobotda aks ettirish uslubiyatini takomillashtirish	298
Boronov Bobur Farxodovich, Muxammadiev Zarrux Umarovich	
To'qimachilik korxonalarining yashil iqtisodiyotga o'tishi va yengil sanoat korxonalarini muqobil energiyadan samarali foydalanish yo'llari	303
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna, Jalolova Aziza Jalol qizi	
Research on the effects of interest rate, inflation rate and gross domestic product (GDP) on the level of foreign direct investment (FDI) inflows (evidence from Uzbekistan).....	307
Azimov Shakhzod	
Organik mahsulotlar eksportini rag'batlantirishda maqsadli bozorlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalari.....	314
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Korxona iqtisodini barqarorligini ta'minlash masalalari.....	319
Abdullayev Maqsud Abdumaxmudovich	
Внедрение инновационных методов управления человеческих ресурсов в строительных компаниях.....	323
Джураева Гузаль Шавкатовна	
Sug'urta zararlarini baholashda sun'iy intellektni qo'llash istiqbollari	328
Shoraximova Zilola Nasirdjonovna	
O'zbekiston Respublikasi mahalliy budjet tizimini moliyalashtirish masalalari	332
Qo'ldoshev Diyor O'rol o'g'li	
Raqamli texnologiyalar asosida raqamli ekotizimlar va ularning biznes-jarayonlarga ta'sirini aniqlashga ilmiy qarashlar tahlili	336
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
Innovatsion salohiyatni oshirish asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarining boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	342
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna	
Aholi turmush darajasini dinamik kontekstli normallashtirish va moslashuvchan vaznlar usuli orqali baholash	352
Xolto'rayev Islom Ilhomovich, Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'zbekiston Respublikasida xufiyona iqtisodiyotini qisqartirish va mamlakat rivojlanishiga uning ta'siri.....	358
Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini aholi tomonidan xarid qilish va kompensatsiya ajratish jarayonlarini raqamlashtirish hamda tizimlar integratsiyasi istiqbollari.....	362
Ochilov Abdujabbor Akramovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishda chet el tajribasining afzalliklari.....	369
Raxmatullayeva Shaxnoza Xamidovna, Akbarova Iroda Samatovna	
Qurilishda loyiha boshqaruvi konsepsiyasining mazmuni	375
Pulatov Shaxron Axmedovich	
Loyiha budjeti va uning ijrosini ta'minlash masalalari.....	379
Murodova Mohigul Chori qizi, Xamidov Odil Davurovich	
Qishloq xo'jaligidagi chorvachilik tarmog'ining iqtisodiy faoliyatini o'rta muddatli statistik prognozlarini tuzish (Andijon viloyati misolida).....	390
Iskandarov Davlatbek Xursanbekovich, Urishev Baxtiyor Abdusamatovich, Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
Innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini baholash va rivojlantirish yo'llari.....	397
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li, Holmirzayeva Gulruh Akbarovna	
Fond bozorida kompaniyaning investitsion jozibadorligini baholash uslubiyoti	403
Yulduz Usmanova	
Jahon bozoriga kirishda elektron bozorlarning ahamiyati	411
Hamroyeva Umda	

Comparative statistical analysis of foreign trade indicators of the Republic of Uzbekistan	415
Abdualilova Bibisora Bakhodir kizi	
Yaxshi korporativ boshqaruv orqali aksiyadorlik jamiyatlarining kapital qiymatini oshirish: metodologik yondashuv.....	423
Urinov Bobur Nasilloevich	
JAS – barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishning yapon modeli vositasi	423
Baynazarov Elmurod Erkinovich	
Xususiy banklarning depozit operatsiyalarini mustahkamlash yo'llari	435
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
The impact of digital financial technologies on the financial system.....	439
Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li, Pardayev Olim Mamayunosovich	
Korxona eksport salohiyatini oshirishning "yashil" marketing mexanizmi	443
To'rayev Shohrux Halimovich	
O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda turistik oqim mavsumiyligini boshqarish yo'llari	448
Fayazov Muxiddin Sobirovich	
Sanoat korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha xalqaro tendensiyalar	453
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Ayollar tadbirkorligining tarixi: O'zbekiston va dunyo bo'yicha rivojlanishi.....	459
Burxanova Sabo Tulanovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar risklarini pasaytirishni takomillashtirish yo'llari.....	466
Xalilov Umid Ishtemirovich	
Korxona moliyaviy ko'rsatkichlari tahliliga fundamental yondashuv.....	470
Dilshodjon O'rinov, Sanobar Ismoilova	
Iqtisodiy o'zgarishlar davrida korxonalar moliyaviy barqarorligining ta'minlanishi omil va mezonlari	475
Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
Cash accounting as a tool of financial discipline and transparency in the public sector	481
Marqaboyev Sardorbek Abdusalomovich, Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Пути совершенствования практике финансирования социального предпринимательства.....	486
И.Ж.Исаков	
O'zbekistonda an'anaviy resurslar va qayta ishlanadigan energiya manbalarini rivojlantirish imkoniyatlaridan unumli foydalanish	490
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich, Kaxramanova Sevdal Shamsiddin qizi	
Ijtimoiy salohiyat – hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishning boshqaruv obyekti sifatida.....	497
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna, Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
Xorazm oziq-ovqat bozorida mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishda marketing faoliyatlarini baholash usullari	503
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
Переход к зелёной энергетике узбекистана как возможность достижения устойчивого экономического роста.....	508
Бай Жин Хуан (Bai Jin xuan)	
Изучение условий финансирования проектов международными банками развития	513
Жалилова Барнохон Суръатжоновна	
O'zbekiston respublikasi budjet jarayonida budjetlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini oshirish.....	517
Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li	
Chiqib ketayotgan aktivlarni hisobga olish va baholash masalalari	522
Kuziyeva Dinora Bahodirovna	
Asosiy kapitalga investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri.....	528
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Changes in employee benefits and human resource management in accounting system of the Republic of Uzbekistan	535
Ravshanbekov Lazizbek Tolibjon o'g'li, Toshpulatova Munisabonu	

Iqtisodiyot tarmoqlarida suv iste'molini boshqaruvining raqamlashtirish tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari.....	541
Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
Теоретические аспекты налогообложения доходов физических лиц на основе всеобщего декларирования	547
Усманова Мухлиса Сагдуллаевна	
Bank tizimini raqamlashtirish va uning bank barqarorligiga ta'siri.....	555
Sayfullayev Jamshidjon Xabibjanovich	
Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda tadbirkorlik faoliyatining o'rni	560
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
Innovatsion korxonalarda xarajatlar hisobining zamonaviy usullari	565
Turayev Og'abek Kaxramonovich, Ochilov Shavkat Toshmamatovich	
Дополнительные услуги в индустрии гостеприимства как эффективный инструмент продвижения бренда предприятия	570
А.И. Лесников, Д.В. Мамаева	
Преимущества и вызовы перехода на зелёную экономику	580
Умарова Гузал Гайратовна, Лапасова Камола Фарход кизи	
Yashil iqtisodiyot sharoitida hududlarda ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish	586
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li, Djurayeva Maxliyoxon Xayrullayevna	
Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bevosita soliqlar rolini oshirish masalalari	591
Abdullayev Dilmurod Aliyar o'g'li	
The main directions for improving innovative activities in agriculture	598
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Klaster tizimi orqali O'zbekistonda qishloq xo'jaligining iqtisodiy o'sishi	605
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
Inklyuziv ta'lim: adolatli va teng jamiyat sari	610
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
Yashil iqtisodiyot: muammo va yechimlar	615
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
Issues of using foreign loans in the development of the transport system in the Republic of Uzbekistan	621
Alimov Ilhomjon Ikromovich	
Проблемы и резервы развития пищевой промышленности в экспортном направлении.....	628
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Оценка степени риска инновационной деятельности	634
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil innovatsiyalar, ularning turlari va omillari.....	638
Maxkamova Sayyora Shokirovna	
Qishloq xo'jaligida transport tizimidan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	641
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Soliq ma'murchiligida nazorat funksiyasi va unda kameral soliq tekshiruvi hamda takomillashtirish yo'llari.....	648
Hujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li	
Sanoat korxonalarida xarajatlarni mahsulot tannarxiga taqsimlash metodologiyasini takomillashtirish istiqbollari	653
Safarov Javohir Ismoilovich	
Moliyaviy hisobotlarni shakllantirishda milliy standartlarni xalqaro standartlarga uyg'unlashtirish masalalari	659
G'aniyev Zafar Usanovich	
Ta'lim kreditini moliyalashtirish jamg'armasi faoliyati.....	666
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Tibbiyot muassasalarining moliyaviy ta'minoti va resurslardan foydalanish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar	670
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Tourism finance for sustainability: investing in green futures	674
Tashpulatov Sadriddin Sayfulloyevich	

Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar	681
Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Sherzodbek Nabiyev Nurmuhammad o'g'li	
Banklarda risklarni nazorat qilishning amaliyoti	686
Jumanazarov Muzaffar Jumanazar o'g'li	
Налоговые реформы в Узбекистане: вызовы, достижения и перспективы	692
Садиков Искандар Гайратович, Буранова Лола Вахобовна	
Turizm xizmatlari samaradorligini baholash usullari va vositalari tahlili	704
Jiyanov Uktam Panjiyevich	
Korxona va tashkilotlarda xodimlarni boshqarish strategiyasi	712
Raxmonova Feruza Musakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlashning ahamiyati	716
Dusmaxamedov Abduljalil Abdusabirovich	
Davlat korxonasini xo'jalik jamiyatiga o'zgartirishning foydali jihatlari	720
Z.D. Sanjarov	
The role and main types of agricultural tourism in Uzbekistan	724
M.Xolmuratova, G.N.Tojiyeva	
Цифровые технологии как драйвер повышения эффективности банковского маркетинга	727
Кахрамонов Хуршиджон Шухрат угли, Маннабова Хулкар Фарход кизи	
Потребительская стоимость товаров в условиях экономики Узбекистана	735
Мусаева Шоира Азимовна	
Valyuta risklarini boshqarishda metching siyosatining ahamiyatini oshirish	739
Yahuyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
Yangi o'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning roli va ahamiyati	744
Azimova Shoxista Salohiddinovna	
Improving the methodology for assessing the financial stability of banks	750
Sharipova N.H.	
Инструменты стратегического планирования и прогнозирования в управлении ООО "МТЕ ТЕХНИК": оценка и повышение финансовой стабильности	757
Нишоновна Муниса Одилжон кизи	
Актуальные вопросы налоговой политики	763
Бердыева Угулой Абдурахмоновна	
Ilm-fanni moliyalashtirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi	768
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Jizzax viloyatida ekologik, rekreatsiya turizmlarini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini baholash va uni prognozlashtirish	773
G'apparov Azim Qayumovich	
Qashqadaryo viloyatida ekologik va yashil texnologiyalarga kiritilayotgan investitsiyalar	781
Meylikov Fazliddin Abduhalim o'g'li, Buriyev Shaxbos Baxtiyorovich	
Biznes subyektlari auditida soddalashtirilgan moliyaviy hisobot tayyorlash usulini qo'llash xususiyatlari	786
Tajekeev Ziyatdin Kobeysinovich	
Biznes jarayonlarni modellashtirishning nazariy asoslari	791
Mullajonova (Matchanova) Shaxsanam Taxiroyva	
Raqamli xizmatlar bozori: elektron tijorat orqali xizmat ko'rsatishning yangi bosqichlari	796
Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali Qizi	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati va uni barqarorlashtirishning ahamiyati	800
Musurmankulova Gulchehra Isabekovna	
Ekologik turizm nuqtai nazaridan turizm marketingining usullari va asosiy vositalarining xususiyatlari	806
Yokubjonova Xulkarbonu Yokubovna	
O'zbekiston iqtisodiyotida turizmning o'rni va rivojlanish istiqbollari	815
Qosimova Fazilat, Kalandarov Ravshan	
Korporativ strategiyani ishlab chiqish bosqichlarining tahlili	819
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Abduvasiyeva Marjona Anvarovna	

Mamlakatimiz turizmini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha o'tkazilayotgan islohotlarning o'rni.....	823
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Nuridinov Bexruz Akbar o'g'li	
Hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarning empirik tadqiqoti.....	829
Irgasheva Gulbahor	
Davlat vositalari yordamida innovatsion faoliyatni moliyaviy rag'batlantirish yo'nalishlari	836
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Важность качества управления на предприятиях общественного питания.....	842
Абдуллаева Зульфия Иззатовна, Махмудов Суннатжон Абдужаббор Угли	
O'zbekistonda "yashil" moliyalashtirishni rivojlantirish yo'nalishlari	848
Shaislamova Nargiza Qabilovna	
Mahalliy budjetning qo'shimcha daromadlarini shakillantirish yo'nalishlari.....	856
Yuldashev Javohirbek Ikromjon o'g'li	
Davlat moliyaviy nazoratida axborot texnologiyalaridan foydalanishni kengaytirish masalalari	860
Ro'zimatova Nigora Abdullaevna	
Принципы «справедливой стоимости» в мсфо: достоинства и проблемы применения в банках узбекистана	869
Айтмуродова Рушана Бахтиеровна	
Yashil iqtisodiyot loyihalarini moliyalashtirishning nazariy jihatlari	876
Allaberganova Asalxon Kadirovna	
Davlat moliyaviy nazoratini tashkil etish hamda amalga oshirish tartibini takomillashtirish	880
Xasanov Ruslan Raxmatovich	
Yirik soliq to'lovchilar va ularning investitsiyaviy faolligini investitsiyaviy chegirmalar orqali rag'batlantirish	883
Tohirov Shuhrat Niyoz o'g'li	
MHXS bo'yicha moliyaviy hisobot tayyorlashda foydalaniladigan tuzatuvchi buxgalteriya yozuvlar.....	888
Sheraliyev Xayrulla Karimovich	
Qurilish korxonalarida investitsiyalarni boshqarishning xorijiy tajribalari va ularni mamlakatimizda foydalanish yo'llari	894
Karimov Inomjon Ortikbaevich	
Davlat xaridini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy amaliyati va uni iqtisodiyotga ta'siri.....	900
Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Влияние технологических инноваций на международные финансовые рынки, а также на финансовый рынок нашего государства.....	904
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
Strategic development of global companies in modern conditions.....	909
Nasimov Bakhtiyor Vasiyevich	
Hududlarda sog'liqni saqlash tizimi asosiy ko'rsatkichlarini noaniq modellashtirish yordamida kompleks baholash.....	914
Ismoilova Dilfuza Ibodullayevna	
Tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalashuv jarayonlarini takomillashtirish.....	923
Kulboyeva Nargiz Majitovna	
Сущность и причины возникновения проблемных кредитов	929
Улмасой Ахмедова Хусан кизи	
The use of digitalization and technologies in updating credit policy.....	934
Otabek Ma'mirjon ogli Azimov	
Финансовое моделирование сценариев развития предприятия с использованием методов многокритериального принятия решений (МКПР).....	938
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich, Yuldosheva Gulnoza Abdinabievna	
Yuqori samarali energiya tejash texnologiyalari va katalizga asoslangan konversiya jarayonlari.....	945
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
Kambag'allikni kamaytirish maqsadida aholining ijtimoiy himoyalash mexanizmini takomillashtirish	951
Kasimova Gulyar Axmatovna	

Tijorat banklarida foiz riski muammosi	957
Turdiyev Abdulhakim Kulbazarovich	
Milliy mahsulotlarni tashqi bozorlarga olib chiqishdagi to'siqlarni bartaraf qilish choralari.....	964
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyalashtirish usullari.....	970
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
O'zbekistonda mehmonxonalarda ovqatlantirish xizmatlarini takomillashtirish konsepsiyasi: strategik yondashuv.....	974
Yaxshiyev Xusniddin Tolibovich	
O'zbekiston sanoatida "yashil texnologiyalar" dan foydalanish va barqaror rivojlanish.....	979
Ubaydullaeva Gulchehra Erkabaevna	
Sanoat korxonalarida resurslarini rejalashtirish (ERP) tizimlarini joriy etishning orqali iqtisodiy samaradorlikni ta'minlash yo'llari	985
Azizov Abdulla Abdisalamovich	
Yashil texnologiyalar asosida sanoatni modernizatsiya qilish	990
Muftaydinov Mansur Kiyomidinovich	
Ta'lim va ilm-fan rivoji – taraqqiyot garovi	995
Jamalova Gulnora Gulomovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida turizm sektorida barqaror bandlikni ta'minlash masalalari	1000
To'rabekov Sohijon Sherboy o'g'li	
Yashil energitikani integratsiya qilish va energiya samaradorligini oshirishning zamonaviy usuli (aqlli tarmoqlar-smart grids)	1007
Karimova Salima Elamonovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida soliqlarni raqamlashtirishni takomillashtirish	1012
Jo'rayev Botir Abdiyevich	
Yashil iqtisodiyotda tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish samaradorligi (TEM ko'rsatkichlar izohi)	1018
Sharifova Nargiza Djurayevna	
Экономическое образование молодёжи основа будущего страны.....	1023
Айматова Фарида, Айтиниязова Наргиза	
Biznes turizmining bugungi kundagi rivojlanish tendensiyasi.....	1028
Yangiyeva Sabrina Ixtiyorovna, Daniyarova Feruza Bahriddinovna	
Особенности кредитования сельскохозяйственных организаций и этапы его развития.....	1032
Ж.Я.Нуриллаев	
Xorijiy tajriba asosida O'zbekiston yashil iqtisodiyotini takomillashtirish yo'llari.....	1039
Xikmatova Husnora Fatxulla qizi	
Yashil iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda davlatning roli	1045
Umarov Muzaffar Yusupbayevich, Otamurodov Rasulbek Batirovich, Xaitbayev Jasurbek Otaxanovich, Atadjanov Kadambay Sapayevich	
Mintaqada raqamli transformatsiya rivojlanishida moliyaviy texnologiyalarning ahamiyati.....	1052
Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li	
Tijorat banklaridan olingan kreditni qaytarishda foiz stavkalari ta'sirining tahlili.....	1058
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov.A.V	
Tabiiy va sun'iy tolalarning ekologik ta'siri va yashil ishlab chiqarish texnologiyalariga o'tish bosqichlari.....	1066
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B taqsimotida chakana savdo tarmoqlari bilan marketing asosidagi strategik hamkorlik	1071
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Мировой финансовый кризис и его влияния на состояние экономики Узбекистана	1076
Раупова Мхлисахон Ибрахимжон кизи	
Uzoq muddatli aktivlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.....	1087
Hakimov Faxritdin Abdusattorovich	
O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari	1093
Djo'rayeva Lola Abdugabbarovna	

Yo'l qurilish tashkilotlarida yo'l qurilish ko'lamini oshirib, samarali resurslar taqsimotini ishlab chiqish.....	1099
Raximov Dilshodjon Turdiali o'g'li	
Ilg'or xorij tajribalaridan O'zbekiston amaliyotida foydalanish imkoniyatlari	1104
Karimova Komila Daniyarovna	
Ichki audit samaradorligini tahlil qilish metodologiyasi.....	1111
I.G'.Isroilov	
Выведение практического сотрудничества на качественно новый уровень государств центрально-азиатского региона в укреплении концепции «зеленой экономики» в эпоху глобализации.....	1117
Парпиева Наргиза Тахировна	
Kimyo sanoati korxonalarida lean production konsepsiyasidan foydalanish istiqbollari	1122
Gulbayeva Feruza Islomovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida auditorlik xizmatlarining ahamiyati.....	1127
Maxmudov Saidjamol Kadirjanovich	
Tijorat banklari resurs bazasini mustahkamlash yo'llari	1131
Allaberganov Sirojali Saxatovich	
Теоретические основы формирования понятия «финансовая стабильность» Часть II	1143
Алиева Сусанна Сейрановна	
O'zbekiston moliya tizimini raqamlashtirishning rivojlanish tendensiyalari.....	1148
Tashmatova Rano Gaibovna, Qodirov Nurhayot Normuhammad o'g'li	
Theoretical basis of the use of modern information technologies in accounting	1154
Annayev Abdurasul Abdurashidovich, Tojiboyev Jasurbek Shavkat o'g'li, Rustamov Suxrob Asror o'g'li	
Moliyaviy bozorlar chayqalmoqda: investorlar uchun yangi signalmi?	1158
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich	
Yashil moliyalashtirish va esg samaradorligining iqtisodiyot barqarorligidagi o'rni.....	1166
Yusupov Sherzodbek Baxtiyor o'g'li, Atadjanov Kadambay Sapayevich, Madraimov Xabibulla Madaminovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha tizimlarni takomillashtirish yo'llari	1170
Bekmurodova Mahbuba Mahmudovna	
Maqola: Globalizatsiyada inson resurslarini boshqarishda raqamli transformatsiyaning rejasini tuzish	1177
Salimjonova Gulhayo Asliddin qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Nabiye Sherzodbek Nurmuhammad o'g'li	
Turizm sanoatida Internet-marketing vositalari va ulardan samarali foydalanish	1182
Babaev Jo'rabek	
Ishlab chiqarishni boshqarishda mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilishning ahamiyati	1190
Asqarova Lobarxon Usmanjanovna	
O'zbekistonda ichki turizm faoliyatini rivojlantirishda transport infratuzilmasini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy jihatlarini	1194
Turopov Maqsudjon	
Kichik biznes faoliyatini rivojlantirishda soliq siyosatini takomillashtirishning ahamiyati	1199
Abdurahmonov Abdumalik Abdug'ani o'g'li	
Madaniy-tomosha xizmatlarining tahlili va uni rivojlantirish yo'llari	1204
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Цифровизация экономики и генезис стран мирового хозяйства	1211
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
“Oila va xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi” faoliyati	1216
Xushmurodov Baxtiyor Turg'un o'g'li	
Soliq stavkalarini tabaqalashtirish asosida soliq to'lovchilar iqtisodiy faoliyatini tartibga solish mexanizmlari.....	1220
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish va barqaror rivojlanishga ta'sir etuvchi omillar	1223
Xamdamov Shoh-Jahon Rahmat o'g'li	
Mintaqaning eksport salohiyati tahlili asosida istiqbolli y'nalishlarni aniqlash (Xorazm viloyati misolida).....	1229
Ibadullayev Ergash Bakturdiyevich	

Uy-joy kommunal xo'jaligini mintaqada innovatsion rivojlantirishni boshqaruvi	1235
Adilova Yulduz Shavkatovna	
Bank tizimi likvidligini ta'minlash vositalari va usullarini takomillashtirish	1239
Poyonov Bobir Bekmurod o'g'li	
Milliy brendlarni shakllantirish orqali tashqi bozorlarda raqobatbardoshlikni oshirish	1245
Muratbaeva Eleonora Muxamedjan qizi	
Charm mahsulotlaridan tayyorlangan bolalar transformatsion sumka ishlab chiqarish iqtisodiy samaradorligi	1250
Ismailov Nurulla Tuychibayevich	
O'zbekistonda qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyati: iqtisodiy tahlil va islohotlar zarurati	1256
Raximov Ilyos Ikramovich	
Yoqilg'i-energetika kompleksida innovatsion salohiyatni oshirish strategiyasi.....	1262
Nabiyeva Saidaxon Abduvaxabovna	
Banklarda moliyaviy xavfsizlik kategoriyasining evolyusiyasi.....	1268
Qobilov Muxammad Ayubxon Yusufjon o'g'li	
Развитие системы бухгалтерского учёта и отчётности на современном этапе	1273
Мамажонов Акрамжон Тургунович, Юсупова Малика Ботиралиевна	
Практика банковского кредитования предпринимательских субъектов сферы услуг в германии	1279
Мукарова Сарвиноз Маликовна, Каримова Азиза Махомадризовна	
Статистический анализ теневой экономики в узбекистане	1283
Кошанов Абдимурат Азат ули, Абдиразакова Асемай Жандулла кизи	
The importance of using digital technologies in business	1288
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi	
0,4 kv kuchlanishdan ta'minlanuvchi suv nasoslarini tarmoq faza kuchlanishi yo'qolishidan himoyalash.....	1292
Xalikova Xurshida Abdullayevna, Nurova Malika Abduzairovna, Mustayev Ruslan Aktamovich	
Tijorat banklarida korporativ boshqaruv tizimining samaradorligini oshirish	1297
Dexkonova Sayidaxon Nurmuxammatovna	
Ijtimoiy-iqtisodiyot va markaziy osiyo mamlakatlari ijtimoiy sohada	1302
Usmanxo'jayeva Surayyo Muxtarovna	
Aksiyalarni ommaviy joylashtirish amaliyotini tashkil etish va o'tkazish bosqichlari	1307
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
Approaches to effective management of tax liabilities through tax auditing	1311
Abdullayev Abror Bozarboevich	
Tijorat banklarida aktivlarni sekyuritizatsiyalash tizimini takomillashtirish.....	1316
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich	
Tashqi va ichki omillar ta'sirini hisobga olgan holda korxona moliyaviy holati barqarorligining tahlili	1325
Eshkuvatov Azizjon Baxtiyorovich	
Tijorat banklari tomonidan ajratilayotgan kreditlarning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli	1330
Masharipov Rasulbek Jo'rabekovich	
Sun'iy intellekt asosida bank tizimini modernizasiya qilish va samaradorligini oshirish	1333
Boykulov Baxriddin Karshievich	
Aksiyadorlik jamiyatlarini moliyalashtirish manbalaridan samarali foydalanish.....	1338
Arifjanova Yayraxon Usmonxo'jayevna	
Ipoteka obligatsiyalarining mamlakat iqtisodiyotining o'sishidagi ahamiyati hamda mazkur obligatsiyalar bilan bog'liq risklar	1343
Ibrohimov Yorqinjon To'liqin o'g'li	
Анализ спроса и потребительского поведения на продукцию, выращенную гидропонным методом	1349
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Global moliyaviy inqirozlar sharoitida aholi daromadlarining barqarorligini ta'minlash strategiyalari.....	1355
Qurbanov Ulug'bek Erkinovich, Nutfullayev Shohrux Mexli o'g'li	

“O‘zbekistonning “yashil iqtisodiyot”ga o‘tish strategiyasi: mavjud muammo va istiqbolli imkoniyatlar”	1359
Ismailov Dilshod Anvarjonovich, Akramova Aziza Abduvohidovna	
Aksiyadorlik jamiyatlarida davlat xaridlarini tashkil etish amaliyotini takomillashtirish.....	1366
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
O‘zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish masalalari	1372
Abduraxmonova Ziyoda Abdullayevna	
Netto ish haqini hisoblashning innovatsion usullari.....	1378
Mirmahmudov Murod Ibratovich	
Xizmat ko‘rsatish sohasida tadbirkorlik: iqtisodiy va ijtimoiy istiqbollar	1383
Xaydarova Shoxista Davranovna	
Texnologiya fanida sun‘iy intellekt va kompyuter texnologiyalaridan foydalanish	1388
Ashurov Nazar Raxmatullaevich	
Korporativ xaridlarni amalga oshirishdagi byurokratik to‘siqlar va ularni bartaraf etish usullari	1391
Qurbanov Shohboz Lutfillayevich	
Yashil yondashuvlar asosida barqaror iqtisodiyotni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	1396
Ubaydullaev No‘monjon Isroilovich	
Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini SWOT va pestel tahlil qilish orqali iqtisodiy bashoratlash.....	1401
Karimova Maftuna Nurdinovna	
O‘tkir revmatik isitmasi bor bolalarda kardiometriya ko‘rsatkichlarining statistik tahlili	1407
Muxamadiyeva Lola Atamuradovna	
Ways to develop digital economy and electronic government in UZBEKISTAN	1418
Nuriddinova Dilshodaxon Abdulla kizi	
O‘zbekistonda hayot sug‘urtasining joriy etilishi va unga ta’sir etuvchi demografik omillar ta’siri.....	1422
Mirzamahmudova Madina Odiljon qizi	
Global iqlim o‘zgarishining turizm sektoriga ta’siri: muvofiqlashtirish va barqarorlikka erishish strategiyalari	1428
Karimova Shaxnoza Uktamovna	
Prospects for the development of islamic microfinance services in uzbekistan.....	1433
Sadullaeva Gulnoza Usmanovna	
Global iqlim o‘zgarishi riski uning mamlakat iqtisodiyoti moliyaviy sektoriga ta’siri	1439
Baratov Sa’dulla Norjigit o‘g‘li, Jo‘rayev Behzod Nuraliyevich	
Перспективы унификации налогов на землю и имущество	1444
Акбарова Нилуфар Нейматжановна	
Banklarda xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS) asosida hisobot tuzish tartibi	1449
Arziboyeva Ravzaxon Sattarovna	
Kichik biznes subyektlari iqtisodiy xavfsizligini ta’minlash mexanizmini takomillashtirish	1454
Akbarov Abdulhamid Akmal o‘g‘li	
O‘zbekiston Respublikasi hududlarida demografik jarayonlarning dinamikasi tahlili	1458
Xamitova Mavluda Sindarovna	
Ta’minot zanjirlarini boshqarishda big datadan foydalanishni afzalliklari	1463
Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich, Quryazov Quryozbek Ergash o‘g‘li	
Yashil texnologiyalardan keng foydalanish – yashil investitsiyalarning poydevori.....	1467
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Raqamli transformatsiya sharoitida tijorat banklarining strategik boshqaruv tizimini takomillashtirish yo‘llari.....	1470
Umurov Jasurbek Jamil o‘g‘li	
Digital neighbourhood contexts in youth employment and competency frameworks	1474
Gulsara Ostonaqulova	
Роль организации антимонопольной политики в национальной экономике в обеспечении экономической безопасности и конкурентоспособности.....	1482
Глазова Марина Викторовна	
Rivojlangan sug‘urta bozorlarida investitsiya faoliyati tahlili.....	1487
Suyunov Isomiddin Tilovkobilovich	

O'zbekiston respublikasida qurilish kompleksining hozirgi holati va asosiy rivojlanish tendensiyalari.....	1491
Muxibova Guli Yarkinovna	
Aholining turmush farovonligini oshirishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning roli	1496
Ostanova Nargiza Baratovna	
Tadbirkorlik faoliyatini boshqarishda rahbarlik uslubi: demokratik rahbarlar	1508
Amonov Mehridin Oromiddinovich	
Korxonlarni rivojlantirishda yashil iqtisodiyot mexanizmlarini joriy etish	1513
Yusupov Bekzod Ulugbekovich	
O'zbekistonda sog'lomlashtirish turizmi infratuzilmasini rivojlantirishni ko'p omilli ekonometrik modellashtirish asosida prognozlash	1517
Norchayev Asatullo Norbo'tayevich	
"Ijtimoiy himoya" kategoriyasiga qaratilgan nazariy qarashlar evolyusiyasi	1526
Bobonov N.H	
Majburiyatlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirishning nazariy asoslari.....	1532
Ikromova Odinaxon	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish sifatini oshirishda raqamli xizmatlarning obyektiv zarurati	1537
Norov Murodjon Mahmudovich	
Oliy ta'lim xizmatlari mohiyati va rivojlanish nazariyasi.....	1541
Iskandarov Shahboz Shavkat o'g'li	
Davlat-xususiy sheriklikka oid ilmiy yondashuv va qarashlarning rivojlanish tendensiyalari	1545
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
Theoretical foundations of time series analysis in green economy	1552
Muradov Rustamjon Sobitkhonovich	
Korxona faoliyati samaradorligini baholashning kompleks yondashuvi: nazariya va amaliyot.....	1563
Xalilov Bekzod Axmatovich	
Aholi real daromadlarini shakllantirishda inson kapitalini rivojlantirishning roli.....	1568
Iskandarova Dilafruz Ikrom qizi	
Yashil iqtisodiyotda transportning tutgan o'рни.....	1573
Yuldasheva Saodat Arslanovna, Otanazarova Charos Baxtiyor qizi	
Xalqaro standartlar asosida hisob siyosati metodologiyasini takomillashtirish.....	1577
Qurbanboev Jurabek Eruvboevich	

XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA HISOB SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH

Qurbanboev Jurabek Eruvboevich

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti
“Bank ishi va buxgalteriya hisobi” kafedrası dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada hisob siyosatining ahamiyati, uni tanlash, shakllantirish va qo'llash jarayonlari, hamda bu jarayonga ta'sir etuvchi omillar chuqur tahlil qilinadi. Mavjud talablar asosida hisob siyosatini xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga muvofiq shakllantirishning metodologik asoslari yoritiladi. Xususan, Buxgalteriya hisobi xalqaro standarti 8-son (BHXS 8) — “Hisob siyosati, hisob bahosidagi o'zgarishlar va xatolar” doirasida aktsiyadorlik jamiyatlari uchun hisob siyosatini optimallashtirish bo'yicha amaliy takliflar ilgari suriladi. Shuningdek, xorijiy mamlakatlar tajribasining mos jihatlari amaliyotimizga integratsiya qilishga oid ilmiy tavsiyalar ham keltirilgan.

Kalit so'zlar: hisob siyosati, hisob siyosatini tanlash, hisob bahosidagi o'zgarishlar, BHXS 8, xalqaro standartlar, buxgalteriya hisoboti.

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of the significance and necessity of accounting policies, including their selection, formulation, and implementation, along with the factors that influence these processes. The methodological framework for developing accounting policies in line with International Financial Reporting Standards (IFRS) is thoroughly examined. Special emphasis is placed on IFRS (IAS) 8 “Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors,” offering practical recommendations for improving the accounting policy framework for joint-stock companies. The paper also includes scientific suggestions regarding the integration of applicable elements from foreign experience into domestic practice.

Key words: accounting policy, selection of accounting policy, changes in accounting estimates, IFRS 8, international standards, financial reporting.

Аннотация: В статье всесторонне анализируются значение и необходимость учетной политики, процессы ее выбора, формирования и применения, а также факторы, влияющие на эти процессы. Освещены методологические основы формирования учетной политики в соответствии с международными стандартами финансовой отчетности. Особое внимание уделено МСФО (IAS) 8 «Учетная политика, изменения в бухгалтерских оценках и ошибки» с точки зрения разработки новой учетной политики для акционерных обществ. Также представлены научные предложения и рекомендации по применению релевантных аспектов зарубежного опыта в национальной практике.

Ключевые слова: учетная политика, выбор учетной политики, изменения в бухгалтерских оценках, МСФО 8, международные стандарты, финансовая отчетность.

KIRISH

Ma'lumki, respublikamizda buxgalteriya hisobi va hisoboti tizimini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish jarayoni jadallik bilan olib borilmoqda. Natijada, faoliyat ko'rsatayotgan 1620 dan ortiq korxonalarda bugungi kunda o'z moliyaviy hisobotlarini xalqaro standartlar asosida transformatsiya qilish va uni taqdim etish imkoniyati paydo bo'ldi. Bu esa korxonalarda moliyaviy holati va daromad hamda xarajatlarini yanada yaxshilashga, xo'jalik faoliyatini qayta ko'rib chiqishga hamda rivojlanish uchun yangi imkoniyatlarni izlashga majbur qilmoqda.

Buxgalteriya hisobida amalga oshirilayotgan izchil islohotlar natijasida, korxonalar tomonidan moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish va uni taqdim etishda yetarlicha ilmiy va amaliy metodologik asoslar bo'lishi talab etilmoqda. Bunda korxonalarda shakllantirilayotgan hisob siyosati muhim ahamiyat kasb etadi.

Respublikamizda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tishning huquqiy asoslari yaratilgan bo'lib, undagi belgilangan me'yorlar va vazifalar to'liq amalga oshirib kelinmoqda. Birgina, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4611-sonli¹ qarorida quyidagi jumla keltirib o'tilgan: "...buxgalteriya hisobining milliy standartlarini MHXSga muvofiq uyg'unlashtirish." [1]

Prezident qarorida belgilab berilgan bu kabi mas'uliyatli vazifalarni amalga oshirishda, tegishli vazirliklarning soha mutaxassislari va oliy ta'lim muassasalarining yetuk professor-o'qituvchilari bilan hamkorlikda faoliyat olib borishni talab etadi. Bugungi kunda buxgalteriya hisobi milliy standartlarini moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiqlashtirish va uyg'unlashtirish jarayoni boshlangan va bu ishlar samarali davom etmoqda. Bu esa, o'z navbatida, xorijiy tajribalarni o'rganish va ularning yutuqli tomonlarini amaliyotimizga joriy etishni talab etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xalqaro standartlarga o'tish munosabati bilan so'nggi yillarda hisob siyosati, hisob siyosati uslubi, hisob siyosati amaliyoti kabi tushunchalar korxonalar amaliyotida qo'llanila boshlandi. O'z navbatida, hisob siyosatiga xalqaro va milliy darajadagi iqtisodchi olimlar va sohaning amaliyotchi mutaxassislari (auditorlar, buxgalterlar, tahlilchilar) tomonidan ko'plab ta'riflar hamda turli yondashuvlar berilgan. Ushbu ta'riflarning barchasida yagona bir maqsad mujassamlashtirishni ko'rish mumkin, ya'ni hisob siyosati buxgalteriya hisobini yuritish va moliyaviy hisobotlarni tuzishga qaratilgan qoidalar majmuasidan iborat. "Hisob siyosatlari, hisoblab chiqilgan baholardagi o'zgarishlar va xatolar" nomli 8-son BHHXSda quyidagi ta'rif shakllantirilgan: hisob siyosati – bu tashkilot tomonidan moliyaviy hisobotni tayyorlashda va taqdim etishda qo'llaniladigan muayyan tamoyillar, asoslar, umumqabul qilingan shartlar, qoidalar va amaliy yondashuvlardir [2].

Amaliyotimizda esa bunga biroz boshqaroq yondashilganini ko'rishimiz mumkin. Masalan, milliy standartda: "...Hisob siyosati – tashkilot moliyaviy hisobotni tayyorlash va tuzish uchun foydalanadigan maxsus prinsiplari, konvensiyalari, tartib va amaliy yondashuvlarini ifodalaydi" deb ta'rif berilgan [3]. Ushbu ta'rifdan ko'rinib turibdiki, bir vaqtning o'zida buxgalteriya hisobi yuritilishi hamda hisob siyosati shakllantirilishiga xo'jalik subyekti rahbari mas'ul shaxs sifatida yondoshilgan. Hisob siyosatiga berilgan ta'riflar va uning mazmunini ifodalab beruvchi fikrlar masalasida xorijiy tajribaga murojaat etiladigan bo'lsa, hisob siyosati umumiy bir maqsadda xizmat qilishini ko'rish mumkin. Rossiya Federatsiyasi qonunchiligida hisob siyosatiga quyidagicha yondashiladi: "...tashkilotning buxgalteriya siyosati – u tomonidan qabul qilingan buxgalteriya hisobi usullari to'plami – dastlabki kuzatish, xarajatlarni o'lchash, joriy guruhlash va xo'jalik jarayonlarini umumlashtirish tushuniladi. Buxgalteriya hisobini yuritish usullariga iqtisodiy faoliyatni guruhlash va baholash, aktivlar qiymatini to'lash, xo'jalik jarayonlari, inventarizatsiyani tashkil qilish, buxgalteriya hisobi schyotlar rejasini qo'llash, buxgalteriya registrlarini shakllantirish hamda ma'lumotni qayta ishlash va umumlashtirish kabi usullarni o'z ichiga oladi" [4].

MHXSni muvaffaqiyatli qo'llayotgan Hindiston tajribasiga e'tibor qaratamiz. Hindiston buxgalteriya hisobi standarti (Ind AS)da hisob siyosati va uni shakllantirish masalalari xalqaro standart (MHXS) talablariga to'liq muvofiqlashtirilgan. Masalan, hisob siyosatiga berilgan ta'rif bilan MHXSda berilgan ta'rif o'rtasida deyarli farqli jihatlar mavjud emas: "Hisob siyosati – bu moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va taqdim etishda subyekt tomonidan qo'llaniladigan o'ziga xos prinsiplar, asoslar, konvensiyalar, qoidalar va amaliyotlar" [5]. Mazkur standartda hisob siyosatini ochib berish bo'yicha talablar, bunday hisob siyosatidagi o'zgarishlarni ochib berishni istisno qilgan holda, Ind AS 1 "Moliyaviy hisobotlarni taqdim etish"da o'rnatilishi belgilangan.

Osiyoning yana bir yetakchi mamlakati Yaponiya buxgalteriya hisobi standartlariga muvofiq: "Hisob siyosati – bu kompaniya boshqarish uchun moliyaviy hisobotni tayyorlashda foydalanadigan o'ziga xos prinsiplar va protseduralardir. Bunga buxgalteriya hisobining har qanday usullari, baholash tizimlari va axborotni oshkor qilish tartib-qoidalar kiradi". Globallashtirish sharoitida Yaponiya Buxgalteriya Standartlari Kengashi (ASBJ) tomonidan 24-sonli "Hisob siyosatini yoritib berish, hisob siyosatidagi o'zgarishlar va xatolarni tuzatish" standarti qayta ko'rib chiqilganligi yuzasidan bayonot berilgan (mazkur bayonot faqat yapon tilida mavjud) [6].

AQShning hisob siyosatini ochib berishga qaratilgan tamoyillarida (APB 22): "Kompaniyalarning hisob siyosati – bu buxgalteriya hisobining umumqabul qilingan tamoyillariga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzishdagi buxgalteriya hisobining aniq tamoyillari va usullari bo'lib, bu kompaniyalarni boshqaruvida moliyaviy holat to'g'risida, pul mablag'larining harakati va moliyaviy natijalar bo'yicha ishonchli ma'lumotlarni taqdim etishga qaratiladi".

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4611-sonli qarori: <https://lex.uz/docs/-4746047>

Respublikamizda buxgalteriya hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiqlashtirishda iqtisodchi olimlar tomonidan hisob siyosatini tuzish va takomillashtirishda quyidagicha ta'riflar va yondashuvlar berilgan:

A.A. Karimovning fikriga ko'ra: "Hisob siyosati – korxona tomonidan moliyaviy hisobotni tayyorlash va taqdim etishda qo'llaniladigan muayyan tamoyillar, asoslar, qoidalar va amaliy yondashuvlardir" [7].

A.K. Ibragimov tomonidan quyidagi fikrlar bildirilgan: "Hisob siyosati – bu bank tomonidan operatsiyalarni aks ettirish, nazoratni ta'minlash hamda moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va taqdim etish uchun qabul qilingan aniq bir tamoyillar, asoslar, shartlar, qoidalar va amaliyotlardir" [8].

Olib borilgan tadqiqotlarda hisob siyosatiga quyidagicha ta'rif shakllantirilgan edi: "Hisob siyosati – bu buxgalteriya hisobini tashkil qilish, yuritish va moliyaviy hisobotni tuzish va topshirish uchun muqobil tamoyillar, shart va qoidalarga asoslanib, xo'jalik yurituvchi subyekt rahbari tomonidan qabul qilingan maqbul usullar va qoidalar majmuasi tushuniladi" [9].

Pardaev A.X tomonidan berilgan izohda esa: "Korxona hisob siyosati – bu korxonaning o'zi uchun ahamiyatli bo'lgan va umumiy qoidalardan kelib chiqqan holda belgilanadigan va e'lon qilinadigan buxgalteriya hisobining shakl va uslublari to'plamidir" [10].

N.Yu. Jo'rayev esa: "Hisob siyosati – bu xo'jalik subyektlari faoliyatini tartibga soluvchi qonuniy–me'yoriy hujjatlarda ruxsat etilgan buxgalteriya hisobining muqobil usullari va shakllaridan korxona tanlab olgan hamda e'lon qilgan buxgalteriya hisobi tizimidir" [10].

B.A. Hoshimov xo'jalik yurituvchi subyektlarning hisob siyosatini buxgalteriya hisobini ma'lum qoidalar va tamoyillar bo'yicha quyidagicha asoslagan: "Tamoyil va qoidalarining shunday majmuini o'rnatish kerakki, uni amalda qo'llash hisob yuritishning maksimal samaradorligini ta'minlashi kerak" [11].

K.B. Urazov tomonidan quyidagicha ta'rif berilgan va 1-son BHHMSga kiritishni maqsadga muvofiq deb bilgan holda: "Hisob siyosati deganda xo'jalik yurituvchi subyekt rahbari tomonidan buxgalteriya hisobini yuritish va moliyaviy hisobotni tuzishning tanlangan aniq qonuniy usullarini o'zida mujassamlashtiruvchi va foydalanuvchilarning axborot olish talablarini to'liq qondirishga xizmat qiluvchi ichki me'yoriy hujjat tushuniladi" [12].

Hisob siyosatini shakllantirishda ilmiy izlanishlar olib borgan yana bir iqtisodchi olim B. Jo'rayev tomonidan quyidagi ta'rif shakllantirilgan: "Hisob siyosati – xo'jalik yurituvchi subyekt tomonidan buxgalteriya hisobini tashkil etish, yuritish va moliyaviy hamda boshqa hisobotlarni tuzishning huquqiy-me'yoriy hujjatlar bilan tasdiqlangan muqobil variantlaridan maqbulini tanlab shakllantirilgan, o'zaro uzviy aloqador tamoyillar, talablar, shakllar, usullar va vositalar tizimidan iborat ichki tartibga soluvchi hujjatdir" [13].

Demak, hisob siyosati – bu tadbirkorlik subyekti tomonidan moliyaviy hisobotlarni tayyorlashda va taqdim etishda qo'llaniladigan muayyan tamoyillar, usullar, odatlar, qoidalar va amaliyotlardan iborat majmuadir. Hisob siyosatiga berilgan umumiy xulosalarga kelish mumkinki, hisob siyosati – bu korxonalar tomonidan moliyaviy hisobotlarni tuzish, tayyorlash va taqdim etish bo'yicha ko'rsatmalar va tartiblarni o'zida ifodalab, korxonaning moliyaviy holatining aniq tasvirini beradi. Biroq bizning fikrimizcha, ushbu olimlarning ishlarida hisob siyosatiga berilgan yondashuvlar, hisob siyosatini shakllantirish masalalari moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari talablariga asoslanmagan. Natijada, bugungi kun talabi hisob siyosatini xalqaro standartlar qoidalari bo'yicha shakllantirishga katta e'tibor qaratishni talab etmoqda, yuqorida keltirilgan iqtisodchi olimlarning ishlari esa ushbu ishga nazariy jihatdan katta xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur maqolani yozish davomida mantiqiy fikrlash, tahlil va sintez, induksiya va deduksiya, tizimli yondashuv, monografik kuzatuv, statistika, iqtisodiy tahlil hamda iqtisodiy-matematik tahlil usullaridan, shuningdek, hisob siyosatini shakllantirishda buxgalteriya hisobining usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ma'lumki, respublikamizda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha ulkan ishlar amalga oshirib kelinmoqda. Xususan, ushbu ishlarni amalga oshirishda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4611-sonli² qarori asos bo'lib xizmat qilmoqda. O'zbekistonda buxgalteriya hisobi islohotlarining asosiy yo'nalishlari sifatida quyidagi uslubiyotlar olinadi:

- moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish;
- auditning xalqaro standartlariga o'tish;

² O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4611-sonli qarori: <https://lex.uz/docs/-4746047>

- buxgalteriya hisobi milliy standartlarini takomillashtirish.

Olib borilgan tadqiqotlar natijasida, buxgalteriya hisobining milliy standartlarini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish hamda uni metodologik jihatdan takomillashtirish masalalariga to'xtalib o'tiladi.

Bugungi kunda respublikamizda 1998-yildan boshlab qabul qilingan jami 25 ta buxgalteriya hisobi milliy standartlaridan (BHMS) 4 tasi xalqaro standartlarga muvofiqlashtirilgan, jumladan:

1-sonli BHMS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish va hisob siyosati" (2024-yil 6-avgust, №3544);

5-sonli BHMS "Asosiy vositalar" (2024-yil 9-avgust, №3546);

22-sonli BHMS "Chet el valyutasida ifodalangan aktivlar va majburiyatlarning hisobi" (2024-yil 19-dekabr, №3587);

4-, 5-, 7-sonli BHMSlarga 22-sonli BHMSdan kelib chiqib o'zgartirish va qo'shimchalar kiritildi (2025-yil 11-fevral, №3607).

Tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, buxgalteriya hisobi milliy standartlari, jumladan hisob siyosati bo'yicha standartni xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish uchun quyidagi omillar sabab bo'lgan:

Birinchi, hisob siyosati bo'yicha milliy standart uzoq yillar davomida konseptual jihatdan o'zgartirilmay qolganligi, shuningdek, zamonaviy biznes turlari va jarayonlarining rivojlanishi oqibatida korxonalarda shakllantirib kelinayotgan hisob siyosati uslubiy jihatdan talabga javob bermay qolgan.

Ikkinchi, potensial foydalanuvchilar talablariga asoslangan moliyaviy hisobotlarni tayyorlashga o'tilishi munosabati bilan hisob siyosatida belgilangan qoida va tamoyillar moliyaviy hisobotlarni tuzish hamda olinadigan axborotlarning ishonchli va to'liq bo'lishiga kafolat bera olmay qolgan.

Uchinchi, respublikamizda yangi tahrirdagi Soliq kodeksining ishlab chiqilishi munosabati bilan moliyaviy instrumentlar, transfor narxlar va rezervlarning yaratilishi, shuningdek, amortizatsiya bo'yicha yangi normalar kabi mexanizmlar joriy etilgan. Natijada, korxonaning hisob siyosatida ushbu yangi qoidalar hisobini yuritish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar yetarli bo'lmagan.

To'rtinchi, o'tgan yillar davomida tadbirkorlik subyektlarining barcha qatlamlari, jumladan kichik, o'rta va yirik korxonalar uchun yagona hisob siyosatini shakllantirish talabi qo'yilgan. Bunday talab yirik korxonalar, xususan, aksiyadorlik jamiyatlari va yirik soliq to'lovchilar uchun qulay bo'lishi mumkin, biroq kichik va o'rta korxonalar uchun buxgalteriya hisobini yuritish va moliyaviy hisobotlarni tuzishga qaratilgan yaxlit hisob siyosati mavjud emas.

Beshinchi, hisob siyosatining uslubiy qoidalarini o'zida to'liq mujassamlashtirgan va yagona tizimlashtirilgan milliy standart mavjud bo'lmagan. Amalga joriy etilgan standart esa faqat moliyaviy hisobotlarni tuzish va taqdim etish maqsadida yaratilgan hujjatning bir qismi sifatida qo'llanib kelgan.

Oltinchi, korxonalarda hisob siyosatiga bo'lgan yondashuv "faqat shu bo'lishi kerak" degan tushuncha asosida shakllanib qolgan. Aslida esa hisob siyosatining mohiyati, uning zarurati va ahamiyati to'g'risidagi qarashlar ikkinchi darajaga tushib qolgan edi.

Demak, ushbu omillar tufayli, hisob siyosati qoidalari va uni shakllantirish uslubiyotini xalqaro standartlar talablariga asosan konseptual jihatdan qayta ko'rib chiqish zaruratga aylandi.

Korxonalar uchun muhim bo'lgan milliy standartlardan biri bu 1-sonli BHMS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish va hisob siyosati" nomli standart hisoblanadi. Ushbu milliy standart "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonunga asosan ishlab chiqilgan bo'lib, buxgalteriya hisobini me'yoriy tartibga solish elementi sifatida qoraladi. Shuningdek, standart byudjet, sug'urta tashkilotlari, banklar va nobank kredit tashkilotlari hamda mulkchilik shaklidan qat'i nazar faoliyat yuritayotgan yuridik shaxslarning oldingi hisobot davrlaridagi moliyaviy hisobotlari va ularni qiyoslanishini ta'minlash maqsadida moliyaviy hisobotlarni shakllantirish va tuzish uchun asos bo'ladi.

Mazkur BHMSda hisob siyosatiga quyidagicha ta'rif berilgan, jumladan: "Tashkilotning rahbari buxgalteriya hisobini yuritish va moliyaviy hisobot tuzish uchun qo'llaydigan usullari, ularning prinsip va asoslari bilan birgalikdagi jamlamasi tushuniladi." Ushbu ta'rifdan ko'rinib turibdiki, hisob siyosatining maqsadi yagona bo'lib, u ham bo'lsa, to'g'ri buxgalteriya hisobini yuritish asosida potensial foydalanuvchilar uchun ishonchli bo'lgan moliyaviy hisobotlarni tuzishga qaratilgan.

Xalqaro standart (8-son BHHXS)da esa, hisob siyosatini tuzish maqsadiga quyidagicha yondashiladi: "Hisob siyosatidagi o'zgarishlarni, hisob baholaridagi o'zgarishlarni va xatolarni tuzatishni hisobga olish tartibi va yoritib berish bilan birgalikda, hisob siyosatini tanlash va o'zgartirish mezonlarini belgilashdan iboratdir. Mazkur standart tashkilot moliyaviy hisobotining o'rinliligi va ishonchligini hamda oldingi hisobot davrlarining va boshqa tashkilotlarning moliyaviy hisobotlari bilan qiyoslanuvchanligini oshirishga qaratilgan." Xalqaro standartda berilgan ta'rifdan ko'rinib turibdiki, hisob siyosatini shakllantirishda hisob bahosidagi o'zgarishlar va xatolarni tuzatish jarayoni o'z ichiga olinadi. Lekin xalqaro standartlar talablariga muvofiqlashtirilgan 1-sonli BHMSda bunday tartib mavjud emas.

Hisob siyosati bo'yicha xalqaro va milliy standartlarni taqqoslaydigan bo'lsak, ular o'rtasida farqli jihatlar va o'zaro bog'liq tomonlarini ko'rish mumkin. Masalan, har ikkala standart nomlanishining o'zidayoq birinchi farqli jihatlar ko'zga tashlanadi:

1-jadval. Xalqaro va milliy buxgalteriya standartlarining nomlanishi bo'yicha taqqoslanishi.

Xalqaro standartning nomlanishi	Milliy standartning nomlanishi
8-son BHXS Hisob siyosati, hisob baholaridagi o'zgarishlar va xatolar	1-son BHMS Moliyaviy hisobotni taqdim etish va hisob siyosati

Fikrimizcha, hisob siyosatini buxgalteriya hisobi milliy standarti – 1-son BHMS tarkibidan chiqarib, alohida milliy standart ko'rinishida ifodalash maqsadga muvofiq. Ya'ni bu yerda 1-son BHMS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish" nomi bilan ifodalanishi va 18-son BHMS "Hisob siyosati, hisob baholaridagi o'zgarishlar va xatolar" deb nomlanishi lozim. Bu yerda 18-sonli BHMS standartlarining ketma-ketlikdagi tartib raqamlari bo'yicha bo'sh turgan raqamga kiritilishi taklif etilmoqda. Natijada, hisob siyosati bo'yicha me'yoriy hujjat – ya'ni milliy standartni alohida standart sifatida tan olish va uning tartib-qoidalarini xalqaroga to'liq muvofiqlashtirish imkoniyati yuzaga keladi.

Chunki amaldagi 1-son BHMSning tarkibiga e'tibor qaratadigan bo'lsak, uning asosiy qismi moliyaviy hisobotni tuzish, uning elementlari va qoidalar, taqdim etish hamda moliyaviy hisobotlarda yoritib berilishi mumkin bo'lgan axborotlarga qaratilgan bo'lib, hisob siyosatini to'liq ochib berish imkoniyatiga ega emas.

Har ikkala standartni qo'llash doirasiga to'xtaladigan bo'lsak, quyidagi tushunchalarni ko'rish mumkin:

2-jadval. Hisob siyosati bo'yicha MHXS va BHMSda qo'llash doiralarining taqqoslanishi.

MHXS bo'yicha	BHMS bo'yicha
qo'llash doirasi:	
Mazkur standart hisob siyosatini tanlash va qo'llashda, shuningdek hisob siyosatidagi o'zgarishlarni, hisob baholaridagi o'zgarishlarni va o'tgan davr xatolarini tuzatishni hisobga olishda qo'llanishi lozim.	Tashkilotning hisob siyosati tashkilot rahbari tomonidan mazkur BHMS asosida tashkilot faoliyatining turli yillar uchun tuzilgan moliyaviy hisobotda keltiriladigan moliyaviy ko'rsatkichlari bir-biriga qiyoslanadigan bo'lishi uchun shakllantiriladi.

Ko'rinib turibdiki, xalqaro standartda izchil hisob siyosatini tanlash, undagi o'zgarishlar va o'tgan davrlarga tegishli xatolarni tuzatish maqsad qilingan. Bizda esa, asosan moliyaviy hisobotlarni tuzish va ularni taqqoslash imkonini beradigan axborotlarni shakllantirishga qaratilgan. To'g'ri, har qanday hisob siyosati yakuni ishonchli bo'lgan moliyaviy hisobotlarni tuzish maqsadida ishlab chiqiladi, lekin hisob siyosati hisobot davri davomida o'zgarishi va unda yuzaga kelgan turli xatolarni tuzatishni talab etadi.

Shu nuqtai nazardan, amaldagi 1-son BHMSning hisob siyosatiga mos shakllantirilgan qo'llash doirasini quyidagi jumla bilan to'ldirish kerak, deb hisoblaymiz:

"Ushbu standart tashkilotning hisob siyosati – uning turli yillar uchun tuzilgan moliyaviy hisobotda keltiriladigan moliyaviy ko'rsatkichlarini bir-biriga qiyoslanadigan bo'lishi, undagi o'zgarishlar hamda xatolarni tuzatishda qo'llanilishi kerak."

3-jadval. MHXS va BHMSda hisob siyosatining qo'llash maqsadi bo'yicha taqqoslanishi.

MHXSning	BHMSning
Maqsadi:	
Mazkur standart hisob siyosatini tanlash va qo'llashda, shuningdek hisob siyosatidagi o'zgarishlarni, hisob baholaridagi o'zgarishlarni va o'tgan davr xatolarini tuzatishni hisobga olishda qo'llanishi lozim.	Ushbu standart tashkilotning hisob siyosati - uning turli yillar uchun tuzilgan moliyaviy hisobotda keltiriladigan moliyaviy ko'rsatkichlarini bir-biriga qiyoslanadigan bo'lishi, undagi o'zgarishlar hamda xatolarni tuzatishda qo'llanilishi kerak.

Biz tomonimizdan berilgan ushbu yondashuv esa, hisob siyosati bo'yicha xalqaro va milliy standart qoidalarini uyg'unlashuvi va o'zaro bog'liqligini ta'minlashga xizmat qiladi. Xalqaro standartlardan farqli o'laroq, milliy standartda qo'llaniladigan atama va ta'riflar uchun alohida bandlar ko'rsatilmagan. Yuqorida ta'kidlab o'tilganidek, milliy standart asosan moliyaviy hisobotlarni shakllantirish masalalariga qaratilganligi sababli, hisob siyosatini yaxlit ko'rinishda ochib bera olmagan.

Fikrimizcha, hisob siyosatini alohida standart ko'rinishida ifodalab, unda qo'llaniladigan atamalar va tushunchalarni alohida bandlar ko'rinishida berilishi lozim. Masalan, xalqaro standartda (8-son BHHXS) atamalar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- hisob siyosati;
- hisob bahosidagi o'zgarish;
- moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari;
- muhimlik;
- o'tgan davr xatolari;
- retrospektiv qo'llash;
- retrospektiv qayta hisoblash;
- amaliy imkonsizlik;
- perspektiv qo'llash.

Taklif etilayotgan milliy standartda quyidagi atamalardan foydalanilishi o'z ifodasini topishi lozim:

Hisob siyosati – bu tashkilot tomonidan moliyaviy hisobotni tuzish va taqdim etishda qo'llaniladigan muayyan tamoyillar, asoslar, umumqabul qilingan shartlar, qoidalar va amaliy yondashuvlar jamlamasidir.

Hisob bahosidagi o'zgarish – tashkilotning aktivlari, xususiy kapitali va majburiyatlarining joriy holatini hamda ular bilan bog'liq bo'lgan kelgusi naf va javobgarliklarni baholash natijasida ularning balans qiymatini tuzatishdir.

O'tgan davr xatolari – tashkilotning bir yoki undan ortiq o'tgan davrlar uchun moliyaviy hisobotidagi tushirib qoldirishlar va noto'g'ri ko'rsatishlardir.

Retrospektiv qo'llash – yangi hisob siyosatini operatsiyalar, boshqa iqtisodiy hodisalar va holatlarga nisbatan ushbu hisob siyosatini har doimgidek qo'llashdir.

Hisob siyosatini shakllantirishdagi yana bir muhim masala – bu hisob siyosatini tanlash va uning izchilligidir. Bizning milliy standartda bunday bandlar mavjud emas. Ya'ni hisob siyosati qanday tanlanadi va uning izchilligiga qanday erishish mumkinligi ko'rsatilmagan.

Tashkilotda hisob siyosatini tanlash va uni qo'llash masalasi muhim bo'lib, bu tashkilotda hisobot davri davomida buxgalteriya hisobining to'liq va aniq yuritilishini, hamda foydalanuvchilar uchun moliyaviy hisobotning ishonchiligidini ta'minlashga xizmat qiladi. Xalqaro standartda (8-son BHHXS, 7-band) hisob siyosatini tanlash va uni qo'llashda quyidagi yondashuvlar keltirib o'tiladi: "Muayyan operatsiyaga, boshqa hodisa yoki holatga nisbatan ma'lum bir MHXS qo'llansa, hisobning bunday obyektiga nisbatan qo'llaniladigan hisob siyosati yoki uning qoidalari ushbu MHXSni qo'llagan holda belgilanishi lozim".

Olib borilgan tadqiqotlarda shu narsa ma'lumki, xalqaro standartda operatsiyalar, boshqa hodisalar va holatlarga nisbatan uning qo'llanishi o'rinli va ishonchli ma'lumotni o'z ichiga oladigan moliyaviy hisobot shakllanishiga olib keladigan hisob siyosatini belgilab beradi. Ushbu hisob siyosatini qo'llash ta'siri muhim bo'lmagan hollarda, uni qo'llash talab etilmaydi, deb keltirib o'tilgan. Tan olish lozim, amaldagi milliy standart qoidalarida bu kabi alohida moddalar bayoni keltirib o'tilmagan.

Demak, BHMS tarkibida ham hisob siyosatini tanlash bo'yicha xalqaro tajribani qo'llash talab etiladi.

Hisob siyosatining izchilligi haqida 8-son BHHXSning 13-bandida quyidagi tushunchalar berib o'tilgan: "Agar muayyan MHXSda turli hisob siyosati o'rinli bo'lishi mumkin bo'lgan moddalarni toifalarga ajratish alohida talab etilmasa yoki ruxsat berilmasa, tashkilot o'xshash operatsiyalar, boshqa hodisalar va holatlar uchun hisob siyosatini tanlashi va izchil qo'llashi lozim. Agar muayyan MHXSda moddalarni bunday toifalarga ajratish talab etilsa yoki ruxsat berilsa, har bir toifaga hisob siyosati tanlanishi va izchil qo'llanilishi lozim."

Demak, soddaroq qilib ta'riflaydigan bo'lsak, "izchil hisob siyosati – bu bir me'yorda va tanlangan aniq bir maqsadli yo'nalishda tashkilotning buxgalteriya hisobini yuritish va moliyaviy hisobotlarni tuzishda o'zaro mantiqiy va uzviy bog'liqlikdagi jarayondir".

Fikrimizcha, xalqaro standartdagi berilgan tushuncha milliy standartlarda to'liq o'z ifodasini topishi lozim. Tashkilot hisob siyosatidagi o'zgarishlar bo'yicha ham xalqaro va milliy standartlar o'rtasida farqli jihatlar ko'zga tashlanadi.

4-jadval. MHXS va BHMSda hisob siyosatidagi o'zgarishlarga yondashuvning taqqoslanishi.

MHXS bo'yicha	BHMS bo'yicha
Hisob siyosatidagi o'zgarishlar:	
Tashkilot hisob siyosatini faqat quyidagi hollarda o'zgartirishi lozim: - muayyan MHXS tomonidan talab etilsa; - hisob siyosatini o'zgartirish moliyaviy hisobotda operatsiyalarning, boshqa hodisalarning va holatlarning tashkilot moliyaviy holatiga, moliyaviy natijalariga yoki pul oqimlariga ta'siri to'g'risida ishonchli va yanada o'rinni ma'lumotlar aks ettirilishiga olib kelsa.	Tashkilotning hisob siyosatini quyidagi hollarda o'zgartirishi mumkin: - O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlarida yoki buxgalteriya hisobini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarda o'zgarishlar bo'lganda; - tashkilot qayta tashkil etilganda (qo'shib yuborilganda, bo'linganda, qo'shib olinganda); - mulk egalari almashganda; - buxgalteriya hisobining yangi usullari ishlab chiqilganda; - o'zgartirishlar tashkilotning moliyaviy hisobotlarida axborotni yanada ishonchliroq taqdim etishga ko'maklashganda.

Fikrimizcha, BHMSda keltirib o'tilgan hisob siyosatining o'zgarishi bo'yicha "O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlarida yoki buxgalteriya hisobini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarda o'zgarishlar bo'lganida" jumlasini "buxgalteriya hisobining yangi usullari ishlab chiqilganda" jumlasini ham o'z ichiga oladi. Buxgalteriya hisobida ishlab chiqilgan yangi usullar esa qonunchilik hujjatlari bilan tartibga solinadi. Shu sababli, uni alohida band sifatida keltirib o'tish zarur emas, deb hisoblaymiz.

Shuningdek, bu yerda tashkilotning qayta tashkil etilishi (qo'shib yuborilgan, bo'lingan, qo'shib olingan) yoki mulk egalari almashishi hisob siyosatiga ta'sir etmasligi lozim. Xalqaro standartda bunday holatlar nazarda tutilmagan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqotlar natijasida, hisob siyosatini shakllantirishning huquqiy asoslarini yanada takomillashtirish maqsadida, xalqaro va milliy standartlarni chuqur tahlil etgan holda, tashkilot hisob siyosati uchun O'zbekiston Respublikasi buxgalteriya hisobining milliy standarti (18-sonli BHMS) "Hisob siyosati, hisob baholaridagi o'zgarishlar va xatolar" nomli buxgalteriya hisobi milliy standartining loyihasi ishlab chiqildi va uslubiy jihatdan qo'llash uchun taklif etildi.

Taklif etilayotgan yangi milliy standart tashkilot uchun hisob siyosatini uslubiy jihatdan yanada to'liq va aniq shakllantirish imkoniyatini beradi. To'g'ri, bir qarashda aynan hisob siyosatini alohida standart ko'rinishida shakllantirish tashkilot yoki korxona uchun qanday zaruriy ahamiyatga ega, deyish mumkin. Har qanday hisob siyosati o'z nomi bilan, u standart ko'rinishidami yoki nizom ko'rinishidami, qanday bo'lmasin, eng muhimi – korxonada buxgalteriya hisobini tashkil etish va uni yuritilishi hamda foydalanuvchilar uchun ishonchli axborotlarni ta'minlashga xizmat qilishi lozim.

Yangi taklif etilgan milliy standart loyihasi bo'yicha xalqaro standart qoidalarini o'zaro taqqoslash asosida quyidagi ilmiy xulosalarga to'xtalib o'tildi:

Birinchidan, standartlar bir xil nomga ega, bu esa ularning uslubiy jihatdan o'zaro bog'liqligini ta'minlaydi, shuningdek, tarkibiy tuzilishi deyarli bir-biriga yaqin tushunchalar va qoidalaridan iborat.

Ikkinchidan, milliy standartda ilk bora, xalqaroga muvofiq tashkilot hisob siyosatini tanlash va uning izchilligi bayon etilgan bo'lib, natijada ilgari mavhum bo'lib qolgan standartni tanlash uslubiy jihatdan keng ochib berildi.

Uchinchidan, milliy standartda, xalqaroga muvofiq ravishda, retrospektiv qo'llash masalasi ham alohida bob sifatida keltirildi. Bu esa tashkilotda yangi hisob siyosatini turli operatsiyalar, iqtisodiy hodisalar va voqeiklarga nisbatan qo'llashda, ushbu hisob siyosatini har doim qo'llangandek tatbiq etish imkoniyatini beradi.

To'rtinchidan, milliy standartda moliyaviy hisobotlarni tuzish maqsadida ishlab chiqilgan hisob siyosatini yoritib berish ko'zda tutilgan. Xalqaro standartda esa hisob siyosatining muhim qoidalari bo'yicha alohida ma'lumotlarni yoritib berish nazarda tutiladi.

Beshinchidan, hisob siyosatini alohida ko'rinishdagi ushbu yangi standart amaldagi moliyaviy hisobotlarni tuzish va taqdim etish bo'yicha milliy standartdan mustaqil ravishda ishlab chiqilgan. Natijada, bu ma'lum bir standartning tarkibiy qismi emas, balki metodologik jihatdan mustaqil bo'lgan standart ko'rinishida ifodalanadi. Bu esa xalqaro standartlar talablariga muvofiqlashtirish imkoniyatini beradi.

Demak, tashkilotda izchil va samarali hisob siyosatini ishlab chiqish, uning huquqiy asoslarini yanada takomillashtirish, kelgusida korxonalarda buxgalteriya hisobining to'g'ri yuritilishiga hamda manfaatdor tomonlarni ishonchli axborotlar bilan ta'minlashga xizmat qiladi. O'z navbatida, integratsiyalashgan hisobotlarning muhim

tarkibiy qismi sifatida, korxonalarni baholash va ularning kelgusi strategiyasini ishlab chiqishda, shuningdek, samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonuni (yangi tahrir). O'RQ-404. 13.04.2016 y. <https://lex.uz/docs/2931253>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 4611-sonli qarori. 2020-yil 24-fevral. (3-band) <https://lex.uz/docs/4746047>
3. 8-son Buxgalteriya hisobining xalqaro standarti. Hisob siyosati, hisob baholaridagi o'zgarishlar va xatolar. Rasmiy tarjima. 2022-yil.
4. O'zbekiston Respublikasi Buxgalteriya hisobining milliy standarti (1-sonli BHMS) "Moliyaviy hisobotni taqdim etish va hisob siyosati"ni tasdiqlash haqida [O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2024-yil 6-avgustda ro'yxatdan o'tkazildi, ro'yxat raqami 3544].
5. Положение по бухгалтерскому учету «Учетная политика организации» (ПБУ 1/2008). Приложение №1 к Приказу Минфина РФ от 06.10.2008 № 106н. http://www.consultant.ru/document/cons_doc_law_164/2d52/
6. Indian Accounting Standard (Ind AS) 8. Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors. <http://www.mca.gov.in/Ministry/IndAS8>
7. Accounting Standards Board of Japan (ASBJ). Japanese Generally Accepted Accounting Principles (JGAAP). Accounting Standard for Accounting Policy Disclosures. www.asb.or.jp/en/jp-gaap/accounting_standards/y2020/html
8. Karimov A., Qurbonboev J., Jumanazarov S. Buxgalteriya hisobi. Darslik. – T.: "Iqtisod-moliya", 2019.
9. Ibragimov A.K. Tijorat banklarida moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari. O'quv qo'llanma. – T.: "Iqtisod-moliya", 2019.
10. Qurbonboev J.E. Korxonalarda hisob siyosatini shakllantirish, yuritish va rivojlantirish istiqbollari. I.f.n., avtoref. – T., 2005. 18 b.
11. Pardaev A.X. Boshqaruv hisobi. Darslik. – T.: 2002-yil
12. Jo'rayev N.Yu. Buxgalteriya hisobi. O'quv qo'llanma. – T.: 1998.
13. Hoshimov B. Buxgalteriya hisobi. Darslik. – T.: 2004-yil.
14. Urazov K.B. "Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitida buxgalteriya hisobining konseptual masalalari". Monografiya. – T.: 2005. 151–152-bet.
15. Jo'rayev B.M. Qishloq xo'jaligi korxonalarida hisob siyosatini takomillashtirish. I.f.n. ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. – T.: 2011. 21 b.
16. Rizaev N.K. Issues of adjusting national standards in compliance with international standards in Uzbekistan (Evidence from accounting policy). Ilmiy tadqiqot va innovatsiya, 2022, 1(1), 94–104. Retrieved from <http://ilmiytadqiqot.uz/index.php/iti/article/view/14>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
